

kisvárdai lapok

36. évfolyam 8. szám - 2024. június 29. szombat

MOLIÈRE: TARTUFFE
Szabadkai Népszínház Magyar Társulata

Magyar
Színházak
36. Kisvárdai
Fesztiválja

„Riciz Ármin magabiztosan és következetesen nyúlt a Tartuffe világához, amelyből épp csak azt tartotta meg, ami feltétlenül szükséges, nem bíbelődött fölösleges részletekkel, határozott vonalakat rakott fel a színpadra. Ebben talált egy remek társat is Oláh Tamás dramaturg személyében, aki bravúrosan húzta meg mintegy másfél órára a művet, és nagyon ügyesen hangolta maira a szöveget, amelyben röpködnek napjaink szleng kifejezései a csesztetéstől a lepetézésig. A szövegkezelés ugyanakkor azért is tetszetős, mert karakterizál: a család valamennyi tagja mai nyelven beszél, míg a molière-i verses sorok avíttóságát főként Tartuffe és az őt majmoló Orgon hozza, nagyon jó megoldás. Vizuálisan is egyértelműen a 21. században járunk, a millió nagyjából egy úrgazdag család kertje, hangsúlyozottan műpázsittal beborítva (itt grillezik Tartuffe az egyik jelenetben). A háttérben, a vetített képen nagyon kék égen nagyon fehér felhők gomolyognak, mintha csak a Windows-kezdőképernyőt látnánk, a műfü zöldjével együtt 3D-ben, bár akár a Teletabik harsány kék-zöld színeire is asszociálhatunk, annál is inkább, mert a szereplők is harsány színekben pompáznak.”

Ungvári Judit

Szakmai Klub

Három versenyprogramos előadásról beszélgettek a Szakmai Klub résztvevői a fesztivál nyolcadik napján. Csurka István: Megmaradni című darabját az Udvari Kamaraszínház, Oleg és Vlagyimir Presznyakov: Csónak, avagy előttünk az özönvíz című művét a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulata, Urbán András: Történt egyszer Újvidéken című produkcióját az Újvidéki Színház mutatta be a programban.

Általános érvényű problémafelvetés és a mára nézvést is szolgálhat tanulságokkal Csurka István Megmaradni című darabja – emelte ki hozzászólásában Árkosi Árpád rendező az Udvari Kamaraszínház produkciója kapcsán, hozzátéve, számára egyfajta moralitásjátékot idézett meg az előadás. A színházi szakember ugyanakkor hozzátette, a produkció több eleme, például a háttérvetítés, ellene dolgozott a szövegnek, pedig itt az fontosabb lett volna. Hasonló problémákat említett Herczeg Tamás rendező is, aki szerint gyengítették a szöveg erejét az előadás bizonyos megoldásai, ilyen volt a díszletben szereplő bútorok

„szétesése”, amely túlságosan erőltetetten próbálta leképezni a mondanivalót, ehelyett érdekes lett volna inkább a színeseket jobban fókuszba helyezni. Azt azonban ő is és más hozzászólók is megjegyezték, hogy a Csurka-darab szélesebb dimenziót nyitott volna ki, mint amire az előadás szorítkozott.

Az előadás mélységét és váratlan megoldásait dicsérték a hozzászólók a Bocsárdi László rendezte marosvásárhelyi produkcióban. Az orosz szerzőpáros darabja egészen elképesztő dramaturgiai struktúrával tárja elénk a „történelem végét” – hangsúlyozta Kovács Dezső szakíró, aki kiemelte Bocsárdi Magor zeneszerzői munkáját is az előadásban. A hozzászólások méltatták az előadás humorát és sajátos látásmódját. Árkosi Árpád rendező kifejtette a mostani előadáshoz hasonló jó rendezések „titka”, hogy éppen csak elmozdul a látószög, és az alkotó olyan módon láttatja a világot, amilyenre a néző nem számít. Ezt tudja ez az előadás is – mondta.

Szintén egyöntetű elismeréseket vívott ki az újvidékiek produkciója, amit „kisebbségi

extravaganza sok zenével, tánccal, szellemekkel és indiánokkal” alcímmel láttak el az alkotók. Urbán András sajtóságos esztrádműsora a teátrum 50 éves jubileumára született meg, de olyan jól sikerült, hogy végül bekerült a színház repertoárjába, sőt, fesztiválokon is díjazták. A hozzászólásokban elsősorban azt az önróniát dicsérték, amellyel a társulat tagjai reflektálnak a saját helyzetükre színészként, színházcsinálóként, kisebbségiként, miközben bemutatják a színház elmúlt ötven évének a jelentősebb produkcióit, megidézik történetük legjelentősebb szereplőit is. Selmeczi Bea dramaturg kiemelte, az az érdekes, hogy mindezt úgy tudják megvalósítani az újvidékiek, hogy egyszerre mutatják meg a helyi specialitásaikat, illetve formálnak markáns véleményt a színészetről a színházról, a néző-közönség viszony általános kérdéseiről. Oláh Zsolt szakíró méltatta a színészek zenei képzettségét és kitűnő hang adottságait is, a dinamizmusuk és a játékkedvük mellett.

A Napkirály ítélete

Mintha az utóbbi időben kezdenek felfedezni az alkotók, hogy Molière darabjai igenis elhelyezhetők modern kontextusban, s egyre bátrabban hajítják a sarokba a rizsporos parókat és az alexandrinusokat. A Magyar Színházak 36. Kisvárdai Fesztiválján mindjárt két remekbe szabtott, 21. századira hangolt Molière-feldolgozást láthattunk, a gyergyószentmiklósi Figura Stúdió Színház A mizantrópból, a Szabadkai Népszínház Magyar Társulata pedig a Tartuffe-ből csinált „high-tech” verziót. Mindkét megközelítés nagyon érvényes, elgondolkodtató és maximálisan bizonyítja, Jean-Baptiste barátunk segítségével korunk bugyraiban is útmutatást kaphatunk.

A szabadkai Tartuffe-öt jegyző Ricz Ármin éppúgy a fiatalabb rendezőgenerációhoz tartozik, akárcsak A mizantrópot készítő Visky Andrej, és ez így van rendjén, eljött az ideje, hogy ez a korosztály is megtalálja a hangját ezeken a darabokon keresztül. Ricz Ármin magabiztosan és következetesen nyúlt a Tartuffe világához, amelyből épp csak azt tartotta meg, ami feltétlenül szükséges, nem bíbelődött fölösleges részletekkel, határozott vonalakat rakott fel a színpadra. Ebben talált egy remek társat is Oláh Tamás dramaturg személyében, aki bravúrosan húzta meg mintegy másfél órára a művet, és nagyon ügyesen hangolta maira a szöveget, amelyben röpködnek napjaink szleng kifejezései a csesztetéstől a lepetézésig. A szövegkezelés ugyanakkor azért is tetszetős, mert karakterizál: a család valamennyi tagja mai nyelven beszél, míg a molière-i verses sorok avittságát főként Tartuffe és az őt majmoló Orgon hozza, nagyon jó megoldás. Vizuálisan is egyértelműen a 21. században járunk, a millió nagyjából egy úgazdag család kertje, hangsúlyozottan műpázsittal beborítva (itt grillezik Tartuffe az egyik jelenetben). A háttérben, a vetített képen nagyon kék égen

nagyon fehér felhők gomolyognak, mintha csak a Windows-kezdőképernyőt látnánk, a műfű zöldjével együtt 3D-ben, bár akár a Teletabik harsány kék-zöld színeire is asszociálhatunk, annál is inkább, mert a szereplők is harsány színekben pompáznak. Minden erős és hangsúlyos, Elmira (Kalmár Zsuzsa) piros kosztümje, Cléante (Baráth Attila) sárga öltönye enyhe prémmel bolondítva a karjain, Damis (Nyári Ákos) úri-gangsta rikító zöldszőrbundája (díszlet- és jelmeztervező Salamon Luna). A kellékekben is nagyon hangsúlyos mai eszközhasználat érhető tetten: a roller, a lépszámláló és a pulzuszámoló, amely jelzi, hogy Damis épp ideges. Valér (Budinčević Krisztián) villódzó szívecskés baseball-sapkát visel, Tartuffe gatyájából pedig bluetoothos rádió kerül elő. A vizuális összképhez tartozik még az időnként megjelenő kamerakép, amely hangsúlyozottan biztonsági kamera, pörgő timecode-dal. Ebben láthatjuk például Orgon arcát, amikor kilesi a felesége elcsábítására szolgáló akciót.

A redukált időtartam és a viszonylag kevés szöveg ellenére is bravúrosan épülnek föl a karakterek, s ebben nagy segítséget jelent az előadás zenéje is (zeneszerző: Pálfi Ervin). Finoman odatett „entrée” Tartuffe franciául elénekelt imája, amely egy ájtatos sanzon benyomását kelti, de az előadás kezdetének erős, artikulálatlan rapszólamokból álló kakaofóniája is megadja az alapot a karakterizáláshoz. Az előadás egész világa mintha generálisan is azt üzenné nekünk, hogy egy olyan világban járunk, ahol nem a „szöveges content” a fontos, hanem a kép és az akusztika. A színészek jól veszik ezeket az akadályokat, annak ellenére, hogy nincs túl sok szöveges mankó a figurateremtéshez. A rendező elmókázik a vénasszony szerepével, Pernelle-nét itt férfi játssza (Ralbovszki Csaba), a többiek viszont nem lógnak ki a hagyomá-

nyos szerepfelfogásból. Talán csak maga Tartuffe (Hajdú Tamás) tűnik „átlagosnak”. Nem törekedett arra a rendező, hogy egy küllemében is viszolyogtatónak tűnő alakot formázzon, ez a Tartuffe akár egy szépfüüként is felfogható, s így leginkább a szélhámosága hangsúlyos, amit különösen Orgonnal (Kovács Nemes Andor) előadott duettjük közben érezhetünk, míg a biztonsági kamerában a bankkártyák és autókulcsok átadását, illetve a tulajdoni papírok aláírásának aktusát látjuk éppen.

Az előadás vége letaglózó pillanat. A szerzői szándékot felülíró – tegyük hozzá: kozmetikázott, a Napkirály udvarának is kompatibilis – második változat deus ex machinája ugyanis itt egy drón formájában érkezik meg, ami igen kemény üzenet. Korunkban tehát nem királyok uralkodnak felettünk, hanem a mindenható techné, amely ez esetben ítélkezik is, most éppen Orgon javára. Ugyanakkor a „kellemes” női robothangból abszolút érezhető, ugyanígy dönthetne másként is. Kérdés, hogy mi írja felül egy adott pillanatban a moralitást. Az, hogy Tartuffe-öt a drón „szemével” mintegy keresztrefeszítve látjuk, nem azt jelenti, hogy krisztusi minőséget hordoz, hanem pusztán a mesterséges intelligencia győzelmét hirdeti az ember felett – morális kérdésektől teljesen függetlenül. Szép új világ...

Csatában az „orgonizmus” ellen

Különleges, napjainkra erősen reflektáló előadást készített Ricz Ármin a Szabadkai Népszínházban. A rendezőt a Tartuffe-előadás kapcsán pályájáról is kérdeztük.

Ha jól tudom te színészként kezdted a pályát. Miért, mikor döntöttél úgy, hogy rendezőként is dolgoznál, tanulnál?

Másfél éve vagyok a Szabadkai Népszínház társulatánál, és körülbelül azonos arányban kapok színészi és rendezői feladatokat. Már a színművészetin fölébredt bennem a vágy, hogy rendezek is. Mi egy háborús generáció vagyunk, folyamatosan azt tapasztaltam, hogy kis létszámú csoportokban dolgoztam. Néztük folyamatosan az osztálytársainkat, és akkor éreztem meg, hogy mennyire fölvillanyozó érzés tud lenni, hogyha felcsillan egy-egy jó gondolat, vagy egy instrukció, amivel a társainkat segíthetjük.

Miben láttad a Tartuffe relevanciáját és hogyan, miért tud ez a dráma működni most, 2024-ben Szabadkán?

Én választottam a szöveget, mert azt gondolom, hogy egy jól működő darab. A közösségi média és az internetes kommunikáció annyira intenzíven van jelen hétköznapi életünkben, hogy teljesen átrajzolta kommunikációs erővonalainkat. Valahol eltűnt a figyelem, szerveség az egymás közötti kapcsolatainkból, és saját magunkra is tulajdonképpen reklámárúként tekintünk, a felénk áramló szeretetet is mindenképpen valamilyen kézzelfogható skálán szeretnénk mérni. Ebben az előadásban nem az a kérdés, hogy lehet-e valahogy a képmutatás ellen küzdeni, hanem kőkemény verseny van, hogy ki az, aki ezt ügyesebben csinálja, és nyilván, aki ebben jobb, az sokkal jobban tudja érvényesíteni az akaratát, a benne munkáló vágyakat.

Miért döntöttetek úgy, hogy Tartuffe kifejezetten fiatal legyen? Vagy hamis ez a konvenció?

Én azt gondolom, hogyha egy alapvetően negatív dolog – itt a képmutatás – egy szép csomagolásban, egy fiatal, szép, atlétikus férfi testében jelenik meg, akkor sokkal inkább zavarba ejtő tud lenni az a folyamat, amikor a hatása alá kerülünk.

Nagyon sok mozgással, humoros játékkal operál a rendezés, de koreográfust nem látok megnevezve. Hogyan épültek ezek a mozzanatok?

Molière világa nagyon erősen táplálkozik a commedia dell'arte stílusából és azt gondolom, hogy az alakoskodás, a képmutatás témájához ez a fajta erőteljesebb fizikalitás, stilizált játékmód nagyon jól klapol. A próbafolyamat alatt közös kísérletezés eredményeként jött létre ez a formanyelv.

Hogy alakult ki ez a szövegváltozat, mely sok kifejezetten kortárs megszólalást ötvöz az eredetinek tűnő szöveggel?

Nem írtunk semmit az eredeti szöveghez, három fordítást és egy átiratot használtunk, de egészen elemre bontottuk ezeket.

A kortárs érzület, az nyilvánvalóan a színpadképben is elég erősen, és a kellékhasználatban megjelenik. Mennyire volt szándékos, hogy a színpadkép, ha jól érzem, a jól ismert Windows-háttérképet idézi.

A világon a leggyakrabban látott kép ez a bizonyos zöld lanka. Ezt kezdtük el dúsítani egy ilyen jól fésült francia kerttel, ami mindenképpen státuszszimbólumként is működik. A család jólétét próbáltuk valahogy érzékeltetni, akik ugyan nem küzdenek anyagi gondokkal, de mégis végzetes problémákkal kell szembesülniük. A rendőrtiszt nálunk egy drón, mert a gépek ma már annyira szövetszinten benne vannak a hétköznapijainkban, hogy sokszor többet tudnak rólunk, mint mi saját magunkról. A rendőrtiszt egyfajta istenként vagy döntőbíróként jelenik meg, a gépek objektivitásával hozza meg ezt a döntést, hogy végül is Tartuffe-öt meg kell büntetni.

Ricz Ármin

Az érződik, hogy látszólag mesebeli módon minden a helyére kerül, de azért az azt megelőző események mindenkiben hagynak egy furcsa, keserű szájját, tehát már semmi se az, ami előtte volt. Látszólag tehát egy pozitív jövőképet fest, de mindenképpen ott van egy furcsa, nyomasztó, nyugtalanító érzet a véggel kapcsolatban.

Állandó kihívás a Tartuffe-nál, hogy mit kezdünk a hit jelenlétével, vagy a hitbuzgóság tárgyával. Itt úgy tűnt, hogy nem egy kifejezett vallást látunk, hanem több új vallás vagy spirituális irányzat kerül megidézésre.

Azt gondolom, hogy most a nyugati kultúrában a mindenben való hitünk üveglábakon áll, és ez a furcsa keresgélés eredményezi azt, hogy egyre többször csúszunk bele az „orgonizmusba”, ebbe a furcsa, kiégett állapotba. Orgon belefárad a családfő szerepébe, és abba, hogy csak a pénzt kergeti, és ebben a helyzetben az embert nagyon könnyen behálózák ezek a Tartuffe-szerű csalók. Hogyha valaki kellően energikus, szuggesztív, akkor nagyon könnyen tudnak menni vele az emberek. Szerintem ez a furcsa, kiégett, hitetlen állapot az, ami ellen küzdenünk kell, hogy meg tudjuk találni, hogy mik azok a fő mezsgyék, amik mentén meghatározzuk életünket.

Szabó Attila

Švejk, humor, háború

Jól ismert történet, új köntösben

Elég csak kimondani vagy leírni – mindenféle magyarázat nélkül –, hogy Švejk, ami bizonyosan többünk számára ismerősen cseng. Ebben közrejáthatott az is, hogy Jaroslav Hasek cseh humorista és író Švejk, a derék katona című alkotását csaknem hatvan nyelvre fordították le, köztük magyarra. A mű alapján ezúttal Kaj Ádám rendezésében készült el a Švejk az óbudai Tér-színházban dark operett, avagy zenés monarchiasírató műfaji megjelöléssel. A Kehely kocsmától a frontig egy egészen sajátos atmoszférát teremtő dalok kíséretében jutunk el, amelyek szövegét Vörös István, zenéjét pedig Bucz Magor jegyzi.

A zene szerves része az előadásnak

Az előadás a Déryné Program Barangoló alprogram részeként készült el, így díszlet kidolgozásánál fontos szempont lehetett, hogy könnyen utaztatható legyen. Orth M. Dániel, aki a látványért felelt, a Kehely kocsmaterében megtalálható díszletek áthelyezésével – és funkciók átruházásával – oldotta meg a különböző helyszínek látványvilágát. A vetítón pedig némafilmekre emlékeztető feliratokat láthattunk. A hét fehérre maszkírozott színművész e térben mozog, de a színpadon kapott helyet az a négyfős zenekar is, akiket a zeneszerző, Bucz Magor vezényel. Hiszen ők nem csupán kísérnek, azaz nem aláfestő zenét játszanak, nem kívülállóak. Hol jazzes, hol sanzonos dalokat hallunk, amelyek szerves részei az előadás szövetének, különösen a dirigens, aki mintha az egész előadást vezényelné pálcájá-

val. Még a hét fehérre maszkírozott színészt is.

Újra és újra

Švejk – akit Öller Roland alakított – vagy szimuláns, vagy született elmegegye, de a haseki figurában megannyi humoros helyzet indikátora lakozik. Az, hogy azok a szituációk, amelyeket a humorral oldani lehet, mennyire tudnak hatni, az már igencsak többtényezős. Nincs ez másképp a Kaj Ádám-féle Švejknél sem. Háború van. De nem csak a Švejkben. Így rendkívül érdekes, miként oldja az élet-halál és túlfeszített helyzeteket a darab, s az is, hogy az előadásban ez sikerül-e. Felmerült az a kérdés, akar-e a háború kapcsán vagy tud-e szólni a máról az előadás. Erre talán választ kaphatunk azzal, amikor a mennyországban Lukás hadnagyra (Szondi Tamás) ráköszön Švejk. Tehát kezdődik minden újra vagy véget sem ért soha.

Összhang

Azonban a gyermeki naivság, a szerethető bugyutaság az, amely olykor mosolyt csal arcunkra, és az a könnyedség, amellyel Öller Roland „átvergődik” a Kehelytől a mennyországba. Persze azért volt némi megállója – például elme-gyógyintézet, hadbírótság és front stb. –, ám mindenhol így vagy úgy, de megúsza. Széplaky Géza figyelemre méltóan váltja a figurákat, hol kocsmáros, hol alkoholista pap, hol pedig nő. De szót érdemel Cseke Brigitta nőábrázolása, hiszen kitűnően játszik énekhangjával is. Bánföldi Szilárd, Csuka János és Tóth János Gergely pedig

jelenetről jelenetre ott vannak Švejk mellett és lehetetlenebbnél lehetetlenebb helyzetekben támogatják alázattal a címszereplő játékát.

Felfordulás

A Kehelyben légy szállott Ferenc József őfelsége portréjára. A festmény fejjel lefelé lógott, az addig ismert világ kifordult magából Ferenc Ferdinánd osztrák-magyar trónörökös szarajevói meggyilkolása után. Európa a puskaporos hordó lett. Egy ideig a kocsmáros maga került a falra, mint díszítőelem. Ugyanakkor – mire a „rend helyreállt” – a Ferenc József-kép a helyére kerül, s ezúttal helyesen. Ám a háború vége egyben a Monarchia végét is jelentette, a Monarchia vége pedig területvesztést, újabb fájdalmakat. Olybá tűnik, hogy az előadás bátran mer szólni egyrészt a háború kérdésköréről, ami – már csak a földrajzi elhelyezkedésünk miatt is – újra aktuális, másrészt a csehek és a magyarok Švejkhez való viszonyáról.

Lengyel Emese

A karakter szeretete vezérelt

Bucz Magor zeneszerző számos rangos hazai és nemzetközi zenei díj birtokosa. A Térszínház igazgatója társulatának új előadásával, a Švejk című dark operett, avagy zenés monarchiasíratóval érkezett a Magyar Színházak 36. Kisvárdai Fesztiváljára.

Önmagad által is bevallottan a klasszikus zenéből kiindulva és ahhoz kapcsolódva érdekelnek a különböző, akár könnyűzenei stílusirányzatok is. Hogyan jelenik meg ez az alkotói látásmód a Švejkben?

Vörös István költővel, a dalszövegek szerzőjével és Kaj Ádám rendezővel inspirálón hatottunk egymásra a próbafolyamat során, az előadás hármunk alkotómunkájának az eredménye. Ahogyan nekem alkalmam nyílt hatni például a rendezésre, úgy István és Ádám meglátásait magam is beépítettem a zenei anyagba. Így az általad említett nyitottság elsősorban az alkotótársaim irányában nyilvánult meg, és természetesen ebből fakadón meghatározta a zeneszerzői munkámat is, vagyis a közönség alapvetően könnyűzenei élményt kap, de ha hegyezi a fülét, vagy klasszikus zenei tapasztalatokkal bír, akkor felfedezhet különböző zenei utalásokat. A zenetörténet korszakai, dallamok, hangzatkapcsolatok, egyéb megidézett részletek is megjelennek az előadásban. Csupán egy példa: a nyitány a császári himnusz és a cseh himnusz keveréke, ami jazz bandre hangszerelve szólal meg, vagyis basszusgitáron, zongorán, szaxofonon és doboson. Mindemellett a közönség találkozhat a

sramli, az operett, de a pop világgával is, és az egészet az tartja össze, ahogyan mi viszonyulunk a Švejkhez.

Mi a legfontosabb számodra a darab főhősével kialakított alkotói viszonyodban?

Az, hogy szeretem, az összes hülyeségével együtt. Akár róla énekel egy szereplő, akár neki, vagy éppen ő maga fakad dalra, az minden esetben „švejki kontextusban” került megfogalmazásra, amiben a karakter szeretete vezérelt. A zenei anyagban egyébként is adott több, önmaga jelentésén túlmutató vezérmotívum, amelyek – külön dramaturgiai ívet kirajzolva – végig nyomon követhetők az előadásban.

A hangszeres művészek nem csupán a zenei alapját adják a produkciónak, de színpadi dramaturgiai szerepet is kapnak. Miért tartod ezt lényegesnek?

Amíg apám élt (Bucz Hunor, a Térszínház alapító-igazgatója, a szerk.) és együtt dolgoztunk, már akkor is kísérleteztem azzal, hogy létrehozzak a koncertszínház felé mutató előadásokat, amelyekben a zenekar szerves része a színpadi történéseknek. Itt egy kocsmát látunk, amitől elválaszthatatlanok a zenészek. A mi világunk kissé burleszk, hiszen bizonyos szempontból egy halott katonazenekar jelenik meg a színpadon. Sokáig kerestük az előadás műfaji meghatározását, és azért lett végül dark operett, avagy zenés monarchiasírató, mert ezzel a kissé behatárolhatatlan megnevezéssel is szerettük

Bucz Magor

volna inspirálni a kollégákat, hogy a formát megtöltsük tartalommal. Az így létrejött zenei világban helyet kap az improvizáció is.

A színházvetés viszont nem improvizáció, igazgatóként hogyan látod a Térszínház jövőjét?

Gyermekkorom óta meghatározó számomra a Térszínház, hiszen ebben a környezetben nőttem fel. Amikor átvettem az igazgatást, az első célom az volt, hogy felkutassak jó néhány jelentős alkotót és művészt, akik meghatározók voltak a színház működésében és ismét bevonjam őket az előadások létrehozásába. Óriási értékek rejlenek abban az örökségben, amit tovább viszek, viszont ezt szeretném megújítani. Fontos számomra a tradíció, de tovább gondolom mindazt, ami a Térszínház szellemiségét jelenti. Ennek jelenidejű állomása a Švejk. Hiszem, hogy apámnak is tetszene.

Oláh Zsolt

Lebontani a falakat

Tér és idő játéka címmel tartott workshopot a Kisvárdai Magyar Színházak Fesztiválján Kozma Gábor Viktor színész és Bélai Marcell rendező. A kurzus a Viewpoints módszer eszköztárával a közösségi alkotás és a színészi munka alapkérdéseit tematizálta.

A workshop számomra több szempontból különleges volt. Egyfelől mivel kis létszámban voltunk jelen és mindannyian ismertük már egymást korábbról, kialakulhatott egy nagyon intim közeg, másfelől pedig azért, mert egyikünk sem színészként érkezett erre a színész tréningre.

Ezekkel a kiindulási pontokkal kezdtünk neki a Viewpoints megismerésének, amiről korábbi ismereteim nem voltak, így mindenféle előítélet nélkül ültem be a próbateembe. A tréning megismerésének folyamatában először Gáborral együttműködve, az ő vezetésével alkalmaztuk gyakorlatban a Viewpoints gon-

dolatiságát. A térben való létezés, az idővel, formákkal, gesztusokkal való játék lehetőséget teremtettek arra, hogy alkotótársként tekintsek addig nagyon is absztrakt, vagy adott esetben túlzottan materiális dolgokra. Megtanultuk nem eszközként, hanem partnerként működtetni a testünket. Időt töltöttünk saját magunkkal és egymással egy folyamatosan nyitott és mindig változó állapotban. Ha állandóságot éreztünk, akkor rögtön annak a kibillentésén kezdtünk dolgozni, ha pedig bizonytalanok voltunk, akkor ennek a feloldása volt a cél.

Marcival egy konkrét anyag, Molnár Ferenc Liliomja mentén pedig már azon gondolkodtunk közösen, hogy azok a gyakorlatok, amiket megcsináltunk az addigi napokban, hogyan alkalmazhatók egy próbafolyamatban, egy jelenetalkotás során hogyan vezethetünk egy kreatív folyamatot a Viewpoints eszközeivel. Említettem, hogy

a résztvevők közül egyikünk sem volt színész. Mindannyian próbavezetői gondolkodással ültünk be, de ettől függetlenül lehetőségünk nyílt színészként dolgozni és gondolkodni, ami számomra felszabadító, mert olyan helyzetekbe kerültem, amik kapcsán lehetőségem nyílt arra, hogy a saját bőrömmön tapasztaljam meg azt a kiszolgáltatottságot, amit egy színész egy próbafolyamatban átél.

Összességében a Gáborral és Marcival töltött közös munka tanulságaként azt tudom megfogalmazni, hogy a Viewpoints nem válaszokat ad, hanem az adott szituációban helyes és pontos kérdések feltételére vezet rá. A falak lebontására, egy produktív alkotói nyughatatlan-ságra ösztönöz, mindezt úgy, hogy az emberséges színházcsinálást tartja szem előtt.

Czene-Polgár Donát

FESZTIVÁLHANGULAT

Mai program

10:00 – **Tér és idő játéka a színházban**
Bélai Marcel és Kozma Gábor Viktor
workshopja
Helye: KVMK tárgyaló

11:00 – **Szakmai Klub** (beszélgetés az előadásokról)
Háziasszonyok: Mészáros Katalin és Gyürky Katalin
Tartuffe: Lengyel Emese, Urbán Balázs, Szabó Attila
Švejk: Lengyel Emese, Szabó Attila
Helye: KVMK pódiumterem

15:30 – **Görgey Gábor: KOMÁMASZONY, HOL A STUKKER?**
(2h) R.: Kiss József - Az Újszínház előadása.
Helye: Zsinagóga

18:00 – **ZÁRÓÜNNEPSÉG, A DÍJAK ÁTADÁSA**
Molnár Ferenc: EGY, KETTŐ, HÁROM; - AZ IBOLYA
(3h egy szünettel) R.: Rátóti Zoltán
A Nemzeti Színház előadása
Helye: Kisvárdai Várszínház és Művelődési Központ

21:30 – **Presser Gábor – Sztevanovity Dusán – Horváth Péter: A PADLÁS**
R.: Bóhm György. (2h 20' szünettel)
A Veres 1 Színház előadása.
Helye: Refi Színpad

Bővebben: www.kisvarda.szh.hu

kisvárdai lapok

A Magyar Színházak 36. Kisvárdai Fesztiváljának napilapja

Főszerkesztő:
Ungvári Judit

Állandó munkatárs:
Oláh Zsolt

Fotók:
Ráthonyi Sára, Gáncs Tamás

Nyomdai előkészítés:
Kóczon Nikoletta

Nyomdai kivitelezés:
Imi Print Nyomda

Felelős kiadó: Nyakó Béla
ISSN 1587-8325

A Magyar Színházak 36. Kisvárdai Fesztiváljának támogatói:

Nemzeti
Kulturális
Alap

KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS
MINISZTERIUM

KISVÁRDA VÁROS
ÖKOROMÁNYSZÁJA

Frisz FM. Kisvárdai

Déryné
program